
democracy, mobility, anticipation, continuity. Lifelong learning is a reality today, and in the future its importance will constantly grow. Education throughout life makes it possible for everyone to adapt to changing living conditions, not to stand in the way of social progress, and to accept these changes with less difficulty. This system provides for education aimed at adaptation and rehabilitation of social and professional groups that are not able to independently adapt to a rapidly changing environment.

The new quality of education gives the new opportunities for bachelors and masters of higher education, in their ability to solve problems. The main goal is to set such goals of higher education that they focus on improving the level of education of graduates of higher education and improving the level of education that would meet modern social expectations in the field of education.

References:

1. *Antonenko I. I.* Monitoring the quality of education as an important condition for improving the efficiency of the learning process / I. I. Antonenko // Humanitarian Bulletin of Pereyaslav-Khmelnytsky. – Issue “Higher Education of Ukraine in the Context of Integration into the European Educational Space”, Volume III (28). – K. : Gnosis Publishing House, 2011. – 546 p.
2. *Antonenko I. I.* The importance of the competency approach in higher education / I. I. Antonenko // Scientific-methodical journal “New pedagogical thought” – Vol. № 1. – Rivne Institute of Postgraduate Pedagogical Education, 2012 – P. 241–243.
3. *Zaitseva O. V.* Continuing education: basic concepts and definitions / O. V. Zaitseva // Vestnik TSPU. – 2009. – No. 7. – 106 p.
4. *Ignatovich E. V.* The socio-pedagogical mission of the institutes of continuing education / E. V. Ignatovich // Continuing education: XXI century. – 2013. – No. 2. – P. 1–9.
5. *Omarova, Alina.* The relevance of the goal of continuing education [Electronic resource] / Alina Omarova // DGPU. – 2011. – Access mode: <http://www.mon-amina.livejournal.com>
6. *Talanchuk P. M.* Online Edition Herald / P. M. Talanchuk. – <http://vnz.org.ua/statti/7038-navchannja-protjagom-zhyttja-sertsevyna-suchasnogo-osvitnogo-protsesu-petro-talanchuk>

УДК

*Антонюк Л. А.,
старший викладач кафедри професійної та вищої освіти
Центрального інституту післядипломної освіти
ДЗВО “Університет менеджменту освіти”
(м. Київ, Україна)*

ПІСЛЯДИПЛОМНА ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА: ДОСВІД АВСТРІЇ ТА ПОЛЬЩІ

Принцип “освіта протягом усього життя” набуває з кожним роком усе більшого практичного звучання. Сучасна гармонійно розвинена особистість, і насамперед педагог, повинна реагувати на всі виклики часу. Сьогодні ні в кого не викликає сумнівів той факт, що безперервне зростання обсягів інформації, якою має володіти вчитель, ставить післядипломну освіту на особливе місце в системі неперервної освіти.

Післядипломна педагогічна освіта зародилася на європейському континенті в кінці ХІХ століття та довгий час, маючи неформальний статус, функціонувала на

добровільних засадах. У країнах Європи серед учених, що досліджують питання розвитку післядипломної освіти, не існує єдиного підходу до визначення суті підвищення кваліфікації педагогічних працівників, тому поняття “післядипломна педагогічна освіта” вживається різними авторами в різних контекстах. Європейські вчені виокремлюють вузьке і широке трактування даного поняття. Як правило, перше стосується навчання людини з метою здійснення педагогічної діяльності (роботи вчителем, викладачем) та здатності відповідно реагувати на модернізацію системи освіти (використання інноваційних технологій навчання, запровадження нових дисциплін тощо).

Широке розуміння, на яке орієнтується більшість європейських дослідників, розглядається в контексті принципу “навчання впродовж життя”, тобто передбачається бажання та можливість для вчителя підвищувати свій професійний рівень протягом усього періоду педагогічної діяльності.

У зарубіжних країнах реалізуються різні моделі підготовки педагогів:

– основна модель – є провідною для Англії та Ізраїлю й призначена для тих, хто має базову вищу освіту з педагогіки;

– у Німеччині використовується додаткова модель підготовки вчителів широкого профілю, за якою випускник, що отримує спеціальну педагогічну освіту, має можливість протягом одного року здобути другу спеціальність;

– у Франції, США та Японії вживається паралельна модель, згідно якої після трьохрічного вивчення основних дисциплін студенти починають прослуховувати курси психолого-педагогічного циклу, проходять педагогічну практику, виконують науково-дослідницькі завдання за педагогічними темами;

– індивідуальна модель педагогічної підготовки використовується у Франції та надає майбутнім педагогам можливість визначити на початку навчання сукупність певних навчальних курсів, вивчення яких необхідно для отримання педагогічної кваліфікації [1].

Незважаючи на те, що Європейський Союз об’єднує багато країн Європи соціально-політичною та економічною платформою, у кожній державі зберігаються свої національні та історичні традиції, особливості підготовки вчителів і організації їх післядипломної освіти. Тому шляхи вирішення всього комплексу завдань системи післядипломної освіти дуже різноманітні.

Наприклад, післядипломна освіта в Австрії організована так, що кожна провінція має свій заклад післядипломної освіти. Певні міста (наприклад, Відень, Вольфсберг) мають окремі заклади післядипломної освіти, які обслуговують різні типи шкіл. За навчальними програмами пропонуються короткотривалі тренінги, одноденні або більш тривалі семінари, спрямовані на підтримку професійного розвитку педагогів. Таке професійне навчання, яке не передбачає отримання сертифікатів, має на меті ознайомлення з новими методиками, технологіями і підходами до викладання того чи іншого предмета або ж освітньої галузі, аспектами кооперативного навчання, освітнього менеджменту, ІКТ, моніторингом діяльності закладу освіти і його розвитком тощо.

Окрім того, проводяться загальнонаціональні тижневі семінари (*Kompaktseminare*) або конференції для учасників із різних провінцій. Адміністраціям шкіл також надається можливість використати п’ять робочих днів для розвитку педагогічної майстерності вчителів на базі школи. Однак ці дні часто використовуються для інших цілей (продовження канікул та ін.) [3].

В Австрії, хоча й існує нагальна соціальна потреба навчання вчителів протягом усього життя, але післядипломна освіта для вчителів є обов'язковою. Навчання в інститутах післядипломної освіти є обов'язковим тільки для викладання за новими програмами, що потребують спеціального навчання вчителів (наприклад, запровадження викладання англійської мови в початкових школах для дітей 6-річного віку або впровадження ІКТ у молодшій середній школі).

Навчальні програми безперервної освіти, які передбачають отримання свідоцтва чи дипломів, привертають більшу частину викладачів.

Програми безперервної освіти пропонуються вчителям, які ще навчаються, а також тим, хто вже працює. Їх метою є підготовка викладачів до опанування нового (наприклад, міжкультурна освіта, інклюзивна освіта, ІКТ, освіта дорослих, громадянська освіта тощо). Особлива увага приділяється післядипломній освіті вчителів-наставників, які активно залучаються до педагогічної практики початківців.

Цікавим для нашої країни є також досвід польської системи післядипломної педагогічної освіти. У Польщі на удосконалення професійної компетентності вчителя та на реалізацію завдань системи освіти впливають демографічні процеси, а також зміни у суспільно-політичній системі. В останні роки в Польщі значно збільшився відсоток учителів з вищою освітою. Проте, деякі вчителі (а їх близько 80 тисяч) викладають основний предмет не за фахом. У школах працює близько двох тисяч учителів з неповною вищою освітою.

Щоб уможливити професійне удосконалення вчителів у Польщі було введено виконання таких функцій більш досвідченими педагогами:

- вчитель-опікун, стажист (ментор), який буде вводити молодого вчителя у професію;

- лідер блокового (предметного) об'єднання спеціалістів, який буде організовувати і керувати роботою об'єднання вчителів та надавати їм методичну допомогу;

- лідер об'єднання вихователів, який організовує і керує працею вихованців та координує виховну діяльність школи;

- лідер внутрішньошкільного вдосконалення кваліфікації вчителів (ВВКВ), завданням якого буде координація вдосконалення, дослідження потреб, пов'язаних з професійним розвитком, та організація деяких форм вдосконалення відповідно до пріоритетів школи [2].

У структурі підготовки вчителів важливим є забезпечення можливостей передачі “вгору” запитів і потреб розвитку (вдосконалення) окремих осіб, об'єднань і шкіл та спрямування “вниз” широких ініціатив у сфері розвитку освіти, а також відповідні реакції на виявлені потреби.

Отже, в сучасних умовах систему післядипломної освіти педагогічних кадрів України варто характеризувати в контексті європейської інтеграції. Одним із пріоритетів даної системи повинно стати створення всіх умов для забезпечення особистісних потреб учителя в професійному розвитку, самовдосконаленні, підвищенні його конкурентоспроможності у вітчизняному та європейському освітньому просторі.

Література:

1. *Синенко С. І.* Розвиток післядипломної педагогічної освіти в країнах Західної Європи (Англія, Франція, Німеччина): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.04 / С. І. Синенко. – К., 2002. – 21 с.

-
2. *Юрчук Л. М.* Стан і тенденції розвитку системи післядипломної освіти в Польщі : дис. канд. пед. наук : 13.00.04 / Л. М. Юрчук. – К., 2003. – 263 с.
 3. *Friehs B.* National system of in-service teacher education and training / B. Friehs // National Report – Austria. The Prospects of Teacher Education in South-East Europe. – P.135-169. – URL: www.seeducoop.net/education.../Austria.pdf

УДК

Багмет І. П.,
студентка 4 курсу,
спеціальності 231 “Соціальна робота”
кафедра соціальної роботи та соціальної педагогіки
Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького
(м. Черкаси, Україна)

ФОРМУВАННЯ ІКТ-КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

Постановка проблеми. Сьогодні соціальна робота є однією із найважливіших видів професійної діяльності, яка спрямована на підвищення рівня життя населення, зниження рівня соціальної ізоляції та задоволення потреб кожного громадянина України. Інформатизація суспільства зумовила необхідність використання інформаційно-комунікаційних технологій в процесі надання соціальних послуг. А ситуація з всесвітньою пандемією коронавірусу COVID-19 та потреба в дотриманні соціальної дистанції значно актуалізувала використання технічних засобів для комунікації з клієнтами. Зазначене говорить про необхідність формування інформаційно – комунікаційних компетентностей у фахівців соціальної сфери, які б сприяли мобільності соціального працівника та могли підвищити ефективність його професійної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання формування компетентностей соціальних працівників вивчали А. Капська, О. Спірін, О. Овчарук та Л. Дітковська.

Особливості використання ІКТ в професійній діяльності були предметом вивчення робіт В. Бикова, О. Білоус, Ю. Богачкова, Р. Манна та інших.

Проблему он-лайн комунікації фахівців соціальної сфери досліджували Ю. Іваненко, В. Меновщиков, В. Мицько.

Метою статті є аналіз особливостей формування ІКТ-компетентностей фахівців соціальної сфери.

Основний виклад матеріалу. Компетентність фахівця спрямована на усвідомлення особистої відповідальності за результати своєї професійної діяльності та передбачає реалізацію здобутих професійних знань, умінь та навичок та формування особистісних якостей [2].

Аналізуючи особливості професійної компетентності соціального працівника, А. Капська включає в це поняття ще й ціннісні орієнтири та професійні позиції фахівця. Як бачимо, професійні компетентності фахівця є багато компонентним та динамічним поняттям, що потребує постійного удосконалення в залежності від сучасних умов професійної діяльності фахівця соціальної сфери [3, с. 253].